

Referat Forum for forskningsdekaner 30. januar 2020

Deltakere:

Åse Gornitzka (viserektor)
Per Morten Sandset (viserektor)
Anders Runesson (TF)
Vibeke Blaker Strand (JUS)
Jens Petter Berg (MED)
Mathilde Skoie (HF)
Solveig Kristensen (MN)
Linda Hildegard Bergersen (OD)
Tore Nilssen (SV)
Helge Ivar Strømsø (UV)
Jan Terje Lifjell (NHM)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap)
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Tore Rem (UiO:Norden)
Veronica Fitzpatrick Blihovde (UiODoc)

Forfall: Håkon Glørstad (KHM)

Sekretariat:

Kristel Skorge (direktør FADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder FADM)
Thomas Østerhaug (koordinator for forumet, FADM)

Møteleder: Åse Gornitzka og Per Morten Sandset
Referent: Thomas Østerhaug
Sted: Møterom 2, 10. etg., Lucy Smiths hus
Tid: 9.00-11.00

Godkjenning av innkalling og referat

Innkallingen og referatet ble godkjent med de endringer som kom fram i møtet.

SAK 1/20. Nytt fra forskningsdekanene v/ forskningsdekanene
Runde rundt bordet om nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene

Diskusjonssaker

SAK 2/20. Tiltak for å fremme forskningsetikk og -kultur v/Jens Petter Berg

Bakgrunn: Tilstanden for forskningsetikk i Norge har blitt undersøkt gjennom forskningsprosjektet RINO (Research Integrity in Norway). [Den tredje delrapporten](#) fokuserer på diskutabile praksiser, kjennetegn på en god forskningskultur og hvilken forskningsetisk opplæring som fungerer.

Jens Petter Berg la fram funn fra RINO-rapporten og hvordan arbeidet med forskningsetikk følges opp på MED (se presentasjon).

Vi må stimulere til forskningsetisk refleksjon på alle plan – fra den øverste ledelsen til forskergruppene. Hvordan kan vi møte dette på en god måte ved UiO?

Fra diskusjonen

- Vi må være oppmerksomme på at systemer, ordninger og rutiner kan fungere som insentiver til tvilsom forskningsetisk praksis.
- Oppmerksomheten rundt forskningsetiske spørsmål har blitt større, men det er en tendens til byråkratisering. Det holder ikke å bare krysse av at noen har tatt et kurs, og det er uheldig om vi bare fokuserer på det. Vi trenger en kontinuerlig diskusjon om temaet.
- Hva skjer med utvikling av e-læringsverktøy? E-læring kan være en enkel måte å gi opplæring. Særlig for fast vitenskapelig ansatte hvor det er vanskelig å få folk til å stille opp.
- Hva trengs av opplæring? Hvilke behov er til stede? Det er ulike normer og ulike utfordringer i de ulike fagmiljøene, og normene utvikler seg også. Det kan også være ulike normer som ikke er forenelige.
- For opplæring er den viktigste målgruppa veilederne, ikke kandidatene. Det er forskningskulturen i forskergruppene som er styrende. Press/ytre omstendigheter er viktig.
- RINO viser at det er gråsoneproblematikken som er viktig. De anbefaler åpne diskusjonsarenaer med utgangspunkt i konkrete erfaringer.
- Det settes i gang ulike tiltak på fakultetene: krav om refleksjonsvurdering om etikk i søknad om ph.d.; obligatoriske seminarer for veilederne; seminar for forskningsgruppeledere; gjennomgang av krav vi stiller til ph.d.
- Forskere har et medansvar for hvordan forskningen blir brukt. Se bl.a. NENTs betenkning om kunstig intelligens:
<https://www.etikkom.no/Aktuelt/Nyheter/2019/betenkning-om-kunstig-intelligens/>

Oppfølging

Dette er en diskusjon vi skal ha kontinuerlig. Enhetene utvikler ulike tiltak. Det oppfordres til erfaringsdeling, gjenbruk og samarbeid om tiltak. UiO må være oppmerksom på strukturelle forhold som kan sette forskningsetisk praksis under press. Det er viktig å jobbe for en god forskningskultur i forskergruppene. Da må vi ha fokus på de etablerte forskerne og veilederens rolle.

Orienteringssaker

SAK 3/20. Tverrfaglig fellesløft 2020 – UiOs retningslinjer og prosess v/Per Morten Sandset

Prosess for fellesløftet var oppe i forumet i desember. Prosessen ble behandlet i dekanmøtet 22. januar. Planen blir justert etter dekanmøtet. Dekanene ønsker ikke noen sentral behandling av hver enkelt søknad og det blir derfor ingen skissefrist 12. februar. Det er også viktig å se om det er prosjekter som bør rigges på en annen måte. UiO vil derfor ha en oversikt over søknadene.

Fra diskusjonen

- Fakultetene har ikke noe ønske om å foreta en siling fram til 20. april. Det som er viktig er den prosessen som skal rigges for selektering til høsten.
- Vi må ha tydelige kriterier og utfyllende punkter for prioriteringer. Er kjønn inne som kriterium?
- Fordeling av midler har tidligere vært basert på fakultetenes tildelinger. Vi kan få en utfordring når det legges opp til prosjekter på tvers.
- De tre tverrfaglige satsningene bidrar gjerne til å koble miljøer på tvers. De foreslår også å gi fortrinn til satsningene dersom alt annet ellers står likt.
- De som har fått Friprotildeling kan også søke.

Oppfølging:

Det arbeides videre med prosess for utvelgelse til høsten. Endelig beslutning tas av dekanmøtet. Utlysningen er forsinket. Bør vi be om utsatt frist?

SAK 4/20 SFF V – implementering av Forskningsrådets kjønnsolicy v/Åse Gornitzka

Forskningsrådet krever at institusjoner som sender mer enn fire SFF-søknader har kvinnelig senterleder på minst 40 % av søknadene. De ber i den forbindelse om en liste fra UiO over alle søknader innen 1. oktober. Alle enhetene må derfor sende inn en liste over sine søknader i forkant av Forskningsrådets frist. Vi kommer tilbake med endelig dato. Basert på de initiativene som ble meldt inn i høst, ser det ikke ut til å være et problem for UiO å oppfylle kravet.

Oversikt over UiOs SFF-prosedyr finner dere her: <https://www.uio.no/foransatte/arbeidsstotte/fa/finansiering/nasjonale/norges-forskningsraad/sff-v/index.html>

SAK 5/20 The Guild v/Åse Gornitzka

Saken ble utsatt

SAK 6/20 CC-lisenser v/Åse Gornitzka

Stine Marie Barsjø (UB) orienterte om CC-lisenser. CC er en internasjonal organisasjon som utvikler lisenser for å øke antall åndsverk som lovlig kan deles med andre, og bygges videre på. Målet er å gjøre delingen enklere enn i dag, hvor forlagene ofte sitter på rettighetene. CC-lisenser er imidlertid utviklet for andre formål enn forskning, for eksempel deling av musikk, bilder o.l.

Torger Kielland, førsteamanuensis ved Det juridiske fakultet, UiB, har levert en rapport om CC-lisenser på bestilling fra KD ved Unit. Kielland mener CC-BY-lisensen korrelerer dårlig med forskernes akademiske frihet. Røttingen mener derimot at lisensene har innebygget vern og at forskningsetiske normer for referanser beskytter forskerne. Når det gjelder lisensspørsmålet, kan også faglige forskjeller spille inn, jf. debatt i Khrono.

UiO kan ikke uten avtale betinge seg bruksrettigheter eller styre arkivering eller publisering for sine ansatte. Finansierer kan imidlertid stille slike krav når de finansierer forskning.

Oppfølging

Det er viktig å få informasjon ut til forskerne ved UiO som skal bruke lisensene. Vi kommer tilbake til denne saken senere.

SAK 7/20 Lunsj-til-lunsj-seminar

Seminaret for Forumet blir 23.-24. mars på Sanner Hotell. Prisen blir ca 2200 pr person. Det blir satt opp felles transport for dem som ønsker det.

Mer informasjon om programmet kommer senere.

Eventuelt:

SAK 8/20.

Spørsmål fra UV vedr. Forskningsrådet:

- Kalibrering mellom paneler i Forskningsrådet. Det er mange paneler som vurderer søknadene. Programstyrene bare tilgang til resultatene, ikke søknadene – er det noen prosesser for å kalibrere?

- Stemmer det at relevans ikke vurderes av panelet, men kun av saksbehandler i Forskningsrådet?
- Er det slik at man ikke søker til bestemte programmer, men at det fordeles av saksbehandler i Forskningsrådet?

UiO følger tett hva som skjer i Forskningsrådet. Dette settes opp som sak på neste FFD.

Møter våren 2020:

27. februar, 12.00-14.00

23.-24. mars, seminar, Sanner hotell

14. april, fellesmøte med Utdanningskomiteen

20. april, 12.00-14.00

25. mai, 12.00-14.00

15. juni, 12.00-14.00